

ISMA University of Applied Sciences in Uzbekistan
ISMA University of Applied Sciences
Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Łodzi Polonia
University in Częstochowa
Institute of Criminal Law and Applied Criminology
A.Yu. Krymsky Institute of Oriental Studies of the NAS of Ukraine
Lviv University of Business and Law
International Humanitarian University
Interregional Academy of Personnel Management
Publishing House “Helvetica”
Center for Ukrainian-European Scientific Cooperation

International scientific conference

**INFORMATION TECHNOLOGIES
AND MANAGEMENT IN HIGHER
EDUCATION AND SCIENCES**

PART 3

November 28, 2022

Fergana, the Republic of Uzbekistan

IZDEVNIECĪBA
BALTĪJA
PUBLISHING

2022

CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE:

Abdurakhmonov Khamzakhuzha Tursunkhuzhaevych – PhD in Economics, Rector of ISMA University of Applied Sciences in Uzbekistan (Fergana, the Republic of Uzbekistan); **Romans Djakons** – Doctor of Engineering, Professor, Academician, President of ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Deniss Djakons** – Doctor of Economics, Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Viktor Kikitenko** – Doctor of Philosophical Sciences, Senior Scientist, Director of A.Yu. Krymsky Institute of Oriental Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine); **Oleh Holovko** – PhD in Economics, Founder and Director of the Publishing House “Helvetica” (Odesa, Ukraine); **Aivars Stankevics** – Doctor of Economics, Associate Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Victors Gopejenko** – Doctor of Science, Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Olga Verdenhofs** – Doctor of Economics, Associate Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Jevgenija Dehtjare** – Doctor of Economics, Associate Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Antonina Djakona** – Doctor of Economics, Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Marga Zivitere** – Doctor of Economics, Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Rostislavs Kopytovs** – Doctor of Science, Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Alexander Mrochko** – Doctor of Science, Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Viktoria Riashchenko** – Doctor of Economics, Professor, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Jūlija Mironova** – Master of Sociology, ISMA University of Applied Sciences (Riga, the Republic of Latvia); **Shermukhammadov Bakhodyrzhon Shermukhammadovych** – Doctor of Pedagogy, Rector of Fergana State University (Fergana, the Republic of Uzbekistan); **Salomov Uktam Rahimovich** – Doctor of Engineering, Professor, Rector of Fergana Polytechnic Institute (Fergana, the Republic of Uzbekistan); **Reimov Akhmed Mambetkarymovych** – Doctor of Engineering, Professor, Rector of Karakalpak State University (Nukus, the Republic of Uzbekistan); **Tolayev Maruf Karimovich** – Vice governor of Batken region of Kyrgyz Republic (Kyrgyz Republic); **Saidov Saidumron Ganievich** – Associate Professor of the Department of Classical Literature of Khujand State University named after Babajan Gafurov (Khujand, the Republic of Tajikistan); **Hayrulla Bozorov** – Governor of Fergana region (Fergana, the Republic of Uzbekistan); **Remigijus Kinderis** – PhD, Klaipeda State University of Applied Sciences (Klaipeda, the Republic of Lithuania); **Izabela Dorota Balińska** – dr hab., Prof. u., Vice-Rector for Didactic Affairs, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Łodzi (Łódź, the Republic of Poland); **Andrzej Krynski** – PhD, ThDr., Prof., Dr h.c. mult., Rector of Polonia University in Częstochowa (Częstochowa, the Republic of Poland); **Valerii Buzhor** – Doctor of Law, Professor, Rector of the Institute of Criminal Law and Applied Criminology (Chişinău, the Republic of Moldova); **Liubomyr Sopylnyk** – Doctor of Law, Doctor of Engineering, Professor, Professor at Lviv University of Business and Law (Lviv, Ukraine); **Konstantyn Gromovenko** – Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Rector of International Humanitarian University (Odesa, Ukraine); **Rostyslav Shechekyn** – Doctor of Law, Professor, Excellence in Education Awardee, Honored Worker of Physical Culture and Sports, President of Interregional Academy of Personnel Management (Kyiv, Ukraine); **Mykhailo Vikhliayev** – Doctor of Law, Professor, Director of Center for Ukrainian-European Scientific Cooperation (Uzhhorod, Ukraine); **Irina Kalenuk** – Doctor of Economics, Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Kyiv, Ukraine); **Nataliia Kholiavko** – Doctor of Science (Economics), Professor, Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine).

International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences»: conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. Part 3. 428 pages.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

ISBN ?????????????????

© ISMA University of Applied Sciences
in Uzbekistan

CONTENTS

Organizational and content aspects of the discipline «Big Data Analytics» in the process of training of future specialists in applied mathematics Povidaichyk M. M., Skliar A. L., Olashyn D. S.	11
Free software as an alternative to proprietary in organization of distance education in the inclusive primary school class Polishchuk T. V., Aliksieieva H. M.	15
From an experience of digital transformation of education management in Ukraine Postoian T. H.	21
Use of high information technologies for substantiation of design options during creation and functioning of water management and melioration objects in the variable modern conditions Pykhodko N. V., Herasimov Ye. H., Rokochynskiy A. M.	25
Methodological aspects of organizing distance learning for foreign students Prokopenko N. V.	31
The organization of the state internal financial control in the institutions of higher education in Ukraine Puhachenko O. B., Kosenko S. S., Kolomoiets O. D.	34
Distance education. New challenges in the modern world (Experience of the National Technical University «Kharkiv Polytechnical Institute») Pugachova T. M., Koshelnik O. V., Kruhliakova O. V.	40
Transversal focus of STEM education Pyurko V. E., Khrystova T. E., Pyurko O. E.	44
Improving the performance management of the higher education system Radjabova G. U.	48
Investments in the economy of Uzbekistan: problems and solutions Rakhimova N.	52
Increasing the role of international financial organizations in implementing structural changes in the economy Rakhimova L. M.	55
The current state of the digital economy: problems and solutions Rakhmonov N., Abdumuttaliyev Kh.	59

The importance of entrepreneurial training in secondary and higher education Robu A.	64
Use of ontologies and semantic mediawiki for representation and retrieval of scientific data in the fair paradigm Rogushina Yu. V.	69
System of searching for vague duplicates in electronic texts Rozlomii I. O., Veretelyk V. V., Hrushovyi V. O.	74
Features of the use of audiovisual means as a new approach to learning process Savka I. V., Yakymovych T. I.	79
Problems of application of valuation at fair value Savchenko V. M.	83
Effectiveness of quality management in the organization of activities of educational institutions Saidova X. R.	85
Application of differential equations in medicine Saydakhmedova M. D.	89
Importance and problems of digital economy in international economic development Safarova D. E.	93
The use of innovative technologies in the teaching of legal disciplines in institutions of higher education (TSIP) Seleznyova O. M.	97
Designing schemes and modeling without software when teaching electrical engineering disciplines Semenyuk D. P., Yakushenko E. M.	99
Innovative technologies as a key means of improving higher legal education Seredunko A. A.	103
SMART-technologies as a means of improving the quality of the educational process Synyavina Yu. V., Zhyla V. I., Lysychenko M. L.	108

The influence of e-technologies on the modern development of higher education	
Sych T. V.	112
The use of digital technologies in distance education of students with specialization "Special Education"	
Sidenko Yu. O., Kurienkova A. V.	116
Digital resources for learning the Polish language: overview, examples of exercises	
Sidko O. K.	121
Managing cybersecurity for oil and gas companies in a crisis	
Skakalina O. V., Kapiton A. M.	126
Multimedia technologies in education	
Slodynytska Yu. R.	129
Automated system of monitoring and notifying users of refrigeration equipment	
Smilyk M. M.	132
Information technology and the principles of achieving comprehension when teaching higher mathematics	
Snizhko N. V.	136
Didactic computer game in professional training of cadets	
Sobolyeva S. M.	140
Method of teaching continuous mapping of topological space and its application by the concept of society and education	
Sodikkhujeva Sh. Kh. khizi	144
Using ginja templates to create e-commerce platforms	
Soliev B. N., Abdurasulova D. B. Kizi, Scientific supervisor: Yakubov M. S.	150
Use of mobile technologies and learning tools in methodical training of the future mathematics teachers	
Soia O. M.	157
Learning in the metaverse: prospects and challenges	
Stepanenko T. V.	162
Digital transformation in the field of higher education in Ukraine	
Stoika O. Ya., Stoika I. I.	166

Multimedia technologies as a means of professional training of higher education students in master studies	
Strelbytska S. M.	170
Employee engagement and productivity among startups in cochin city	
Suman Raj, Galkina Ju.	174
Theoretical and practical aspects of the use of information technology in pedagogical education	
Suyumov J. Yu., Lutfillaev M. X.	181
Use of data from the electronic register of court decisions in the process of teaching legal and environmental disciplines	
Tenyk A. V.	184
Educational management systems and their interactive capabilities	
Tillavoldiyev Z.	188
Doctorate on the development of information technologies in the preparation of facsimiles in auxiliary professions	
Tovstukha O. M.	191
Problems of testing e-commerce websites	
Trofymenko O. H., Dyka A. I.	195
Social intelligence and modern society	
Tuliakova K. R., Goriacheva M. A.	199
Use of information technologies in the training of future specialists in the document and information industry	
Tur O. M.	203
Digital technologies in educational business	
Turg'unbekov A. M. o'g'li.	205
On the possibilities of using artificial intelligence in higher education	
Tureniyazova A. I., Sprishevskiy K.	213
Digitalization of tourism in Uzbekistan	
Tursunova S. N.	217
Virtual laboratories as a means of improving the efficiency of research activities of students in physics lessons	
Turka V. M., Sypchuk Ye. Yu.	223
The impact of social e-commerce to tourism industry	
Umarov F. F.	228

Mathematical characteristics of boolean functions' models in cryptographic transformations	
Umarov Sh. A.	233
Issues of integration of science and education in improving the quality of education	
Urinov D. A.	238
Origin of Central Asian history	
Usmanov A., Omonov A.	243
Digitalization of the most important enlightenment in today's minds	
Fedosova I. V.	248
Using the business simulation method in the learning process of future specialists in the field of economics and management	
Fedotova I. V., Bocharova N. A.	251
The role of virtual excursions of environmental orientation in the mixed form of education of students of natural sciences	
Feketa I. Yu.	256
Mechanism of economies of the scale of educational activities	
Khakimov D. R., Khamidov E. T., Qurbonov D.	260
Ways to improve the management of an educational institution in the conditions of the development of market relations	
Khakimov D. R.	264
Analysis of Uzbekistan's participation in international labor migration	
Urinov D. A., Xamidov E. T. o'g'li.	268
Conceptual model of establishment and development of small industrial zones	
Khamrakulov I. B.	274
Information technology in education and science of Ukraine	
Kharchenko N. P.	280
Export potential of Fergana region and factors affecting IT	
Khasanov J. A.	284
How to break the chain of problems in education?	
Khasanov U.	289
Modern trends in educational services of universities	
Kholmatov B. A.	293

Using the experience of foreign countries in developing competition and anti-monopoly policy in Uzbekistan Kholmatov B. A., Djurayeva N.	298
Characteristics of improving organizational and economic mechanisms of management in higher education institutions Khomidov K.	303
Problems of developing of activity of fruit and vegetable processing enterprises Khonkeldieva G. Sh.	308
Organizing the creative activity of future physical education teachers Habibullaev U.	313
Informatization of higher education of Ukraine on the example of foreign language teaching Tsybalov V. S.	316
The role of the university in community development Chaika I. P.	320
Features of the information technologies usage in the conditions of the Covid (post-Covid) period and in the conditions of the martial law during educational and scientific processes Chashnytska T.	324
State regulation of higher education in Ukraine under martial law Cherevko N. O.	327
Information technologies and modern educational space Chernyukh O. H.	331
International legal principles of ensuring cyber security of the use of information technologies Tchitchagua S.	334
Mobile applications for learning foreign languages as means of organizing the independent work of cadets Shablii O. S.	340
Information technologies in the education system Shaveiko L. L., Liulka O. V.	344
Use of virtual and augmented reality technologies in the educational process Shevchenko D. S., Aliksieieva H. M., Chupryna A. P.	348

Education expenses as a component of investment in human capital Shevchuk V. O.	354
The role of innovative technologies in criminalistic didactics in the modern realities of war Shevchuk V. M.	359
The essence of the technological approach in designing and professionalizing the learning process Shevchuk L. D., Shevchuk B. V.	364
Mobile learning technology in teaching listening comprehension Sherstiuk L. V., Aleksieieva A.	368
Innovative potential of information technologies in university training of stomatologists Shmatko V. I.	372
Modern selection of educational materials for students of Ukrainian higher schools Shunevych B. I., Rak N. V.	376
Social competence as a part of the professional competence of the future sociologist Yulbarsova Kh. A.	381
Carrying out clustering in increasing the efficiency of the economy Yuldasheva G. A.	385
Important aspects of use of innovative processes and distance learning technologies in improving the education and development of youth Yuldashev F. A.	391
Cooperation with universities of Central Asia and EU on the basis of international educational projects Yunusov A. R., Sattarova H. B.	396
Development trends and specific features of service industries during the transition to the path of innovative development Yurnusova M. A.	400
Some biological processes using differential equations study Yusupova A. K., Qurbonov B.	405
Features of teaching a linear-fractional function and graphs of these functions Yusupova A. K., Ismailov M. X.	409

Advantages of using a package of applied programs in the training of a specialist in distance learning Yakushenko E. M., Semenyuk D. P.	415
Information technologies in the educational process of the Department of Drugs Technology of the National University of Pharmacy Yarnykh T. G., Oliinyk S. V., Vovchyk K. A.	418
The role of information and digital competence of a modern teacher in the conditions of transformations of the educational process Yarosh A. O.	422

DOI

**THE ORGANIZATION OF THE STATE INTERNAL FINANCIAL
CONTROL IN THE INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION
IN UKRAINE**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВНУТРІШНЬОГО
ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ**

Puhachenko O. V.

*Candidate of Economic Sciences
(PhD in Economics), Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Audit, Accounting and Taxation
Central Ukrainian National
Technical University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Пугаченко О. В.

*кандидатка економічних наук,
доцентка,
доцентка кафедри аудиту,
обліку та оподаткування
Центральноукраїнський
національний технічний
університет
м. Кропивницький, Україна*

Kosenko S. S.

*Candidate of Juridical Sciences
(PhD in Law), Associate Professor,
Head of the Laboratory of Educational
and Scientific Work
State Research Expert and Forensic Center
of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Косенко С. С.

*кандидатка юридичних наук,
доцентка,
завідувачка лабораторії навчальної
та наукової роботи
Державний науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр
МВС України
м. Київ, Україна*

Kolomoiets O. D.

*Candidate of Juridical Sciences
(Phd in Law), Associate Professor,
Leading Specialist in the Organization
of Scientific Work of the Implementation
Practice Department
Kirovohrad Scientific Research Forensik
Center of the Ministry of Internal
Affairs of Ukraine
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Коломоєць О. Д.

*кандидат юридичних наук, доцент,
провідний фахівець з організації
наукової роботи
Кіровоградський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр
МВС України
м. Кропивницький, Україна*

Створення сучасної системи державного внутрішнього фінансового контролю у цілому та на рівні ЗВО зокрема, вимагає врахування

традицій країни у сфері управління, державного та адміністративно-територіального устрою і процесу його вдосконалення, узгодження із загальними принципами та пріоритетами фінансової (зокрема в бюджетному процесі) і майнової політики, а також з процесом реформ, що проводяться у сфері вищої освіти України. Процес реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю потребує певного часу та зусиль усіх його учасників. При цьому слід враховувати як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори ризику, що можуть гальмувати зазначений процес.

Водночас перешкоди або зволікання із започаткуванням реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю, зумовлені факторами ризику, можуть призвести до активізації корупційних дій, зловживань та фінансових порушень, і основне – до втрати довіри громадськості до системи державного внутрішнього фінансового контролю. З огляду на зазначене та з урахуванням принципу ефективності бюджетної системи державний внутрішній фінансовий контроль у ЗВО слід розвивати у комплексі з проведенням адміністративної реформи та реформи адміністративно-територіального устрою на демократичних засадах.

В Україні затверджена і діє Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю. Хоча, у самій концепції передбачено її дію на період до 2017 року [7], наразі її статус – чинний. Реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю з урахуванням досвіду країн – кандидатів у члени ЄС передбачалось провести трьома етапами, які на даний момент виконано не в повному обсязі. Концепцією розвитку державного внутрішнього фінансового контролю передбачається вирішення питань організації та функціонування державного внутрішнього фінансового контролю в системі органів державного сектору, у т.ч. і ЗВО, шляхом: визначення понятійної бази та проведення аналізу системи державного внутрішнього фінансового контролю; визначення основних завдань з реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю; окреслення стратегічних напрямів та основних етапів розвитку державного внутрішнього фінансового контролю.

Незважаючи на те, що системи державного внутрішнього фінансового контролю в різних країнах Європи мають певні відмінності, вони функціонують за єдиними (стандартними) організаційними підходами та понятійною базою. Визначена в цій Концепції понятійна база державного внутрішнього фінансового

контролю ґрунтується на вимогах ЄС до управління державними фінансами, що містяться в *acquis communautaire* (розділ 28), а також базових документах Міжнародної організації вищих органів контролю державних фінансів (INTOSAI). Застосування такої понятійної бази відповідає процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Державний внутрішній фінансовий контроль у цілому та для ВНЗ зокрема, повинен забезпечити належне (законне, економічне, ефективне, результативне та прозоре) управління державними фінансами і розглядається як сукупність трьох складових: внутрішнього контролю; внутрішнього аудиту; гармонізації внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту [7].

Основою внутрішнього контролю (за термінологією ЄС – «фінансове управління і контроль») є відповідальність керівника за управління та розвиток органу в цілому. До основних функцій керівника належить планування та організація діяльності, створення адекватної структури внутрішнього контролю, нагляд за реалізацією внутрішнього контролю та управління ризиками для досягнення впевненості в межах розумного в тому, що мета і цілі органу будуть досягнуті, а рішення, включаючи фінансові, виконуватимуться з урахуванням принципів законності, економічності, ефективності, результативності та прозорості. Керівник відповідає за всі дії і процеси в органі, в т.ч. за внутрішній контроль, який не обмежується лише фінансовими аспектами діяльності органу. Крім того, обов'язком керівника є звітування про свої дії та результати діяльності очолюваного ним органу, у тому числі про функціонування внутрішнього контролю.

Внутрішній контроль – інструмент управління, що дає змогу керівництву органів державного сектору перевірити стан виконання завдань органу. Метою цього процесу є забезпечення достатньої впевненості керівництва зазначених органів у досягненні належного рівня економії, ефективності і результативності відповідно до завдань органів; достовірності фінансової, статистичної і управлінської звітності; у виконанні встановлених законодавством та керівництвом норм і правил; належному захисті активів від втрат. Отже, внутрішній контроль – це управлінський контроль, який допомагає керівництву в управлінні і виконанні завдань на постійній основі, тому внутрішній контроль не повинен розглядатися як окрема система органів державного і комунального сектору. Внутрішній контроль також повинен давати змогу викладати управлінське судження та виявляти

ініціативу з метою підвищення ефективності і результативності діяльності, а також зниження витрат [7].

За створення та функціонування адекватної структури внутрішнього контролю відповідає керівництво органів державного сектору, у т.ч. і ЗВО. Структура внутрішнього контролю у цілому та ЗВО зокрема, складається з елементів, які наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Елементи структури внутрішнього контролю ВНЗ

Елемент	Сутність
Середовище контролю	Керівництво, яке несе відповідальність за стан внутрішнього контролю, та працівники повинні створити таке середовище у ЗВО, яке забезпечує позитивне та сприятливе ставлення до внутрішнього контролю
Оцінка ризиків	Для здійснення внутрішнього контролю повинна проводитися ідентифікація (визначення) і оцінка ризиків, з якими стикаються ЗВО і які мають як зовнішній, так і внутрішній характер. Керівництво органів державного сектору визначає тип реагування на певні ризики та заходи з управління ними
Контролююча діяльність	Для здійснення належного управлінського процесу слід визначати правила, процедури, технічні прийоми та механізм виконання вказівок і доручень керівництва ЗВО, а також забезпечити їх практичне застосування
Інформація та інформаційний обмін	Інформація повинна реєструватися і надаватися керівництву ЗВО та іншим користувачам органів державного сектору в такій формі і в такий час, щоб вона могла служити основою для належного виконання функцій внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та інших шляхом створення адекватної сучасним умовам інформаційно-комунікаційної інфраструктури в системі органів державного сектору
Моніторинг	Повинна враховуватися потреба у постійному моніторингу діяльності ЗВО для оцінки її результатів та вжиття відповідних заходів

Джерело: складено авторами на основі [7]

Навіть досконала організація внутрішнього контролю не може забезпечити абсолютну впевненість (надати стовідсоткову гарантію) у досягненні мети органами державного сектору у цілому та ЗВО зокрема. Завжди існує імовірність виникнення та впливу факторів, які не підлягають контролю керівництва органів державного сектору (наприклад, помилкові судження чи неправомірні дії, вчинені з метою уникнення контролю). Внутрішній контроль забезпечує лише достатню гарантію (впевненість у межах розумного), оптимальне співвідношення витрат із здійснення внутрішнього контролю з вигодою, що він приносить, запобігає дублюванню або змішуванню функцій і не перешкоджає управлінню.

Керівник бюджетної установи, у т.ч. і ЗВО, відповідає за організацію ефективної системи внутрішнього контролю за фінансовою та господарською діяльністю цієї установи з урахуванням: положень Бюджетного кодексу України [1] та інших нормативно-правових актів; вимог цілеспрямованого, ефективного і економного управління функціями кожного структурного підрозділу, правильного розмежування функціональних обов'язків; правил бухгалтерського обліку та контролю щодо активів, пасивів, доходів та видатків; забезпечення відповідності діяльності ЗВО вимогам внутрішнього фінансового контролю. Розпорядники бюджетних коштів несуть відповідальність за організацію і стан внутрішнього фінансового контролю як у своїх закладах вищої освіти, так і в підвідомчих.

Елементом внутрішнього контролю також є економічна оцінка господарських операцій, яка об'єднує низку загальноекономічних методів (приймів) аналізу й оцінки з метою визначення доцільності, раціональності окремих операцій та ефективності господарювання підконтрольного об'єкта в цілому за певний проміжок часу (порівняння, групування, питома вага, середні величини тощо). Під час організації внутрішнього контролю, з метою забезпечення його належної дієвості, повинні бути чітко визначені та розподілені обов'язки окремих працівників для перевірки різних напрямків звітності, а також встановлені межі їхніх повноважень згідно з покладеними обов'язками [2].

На сьогодні система державного внутрішнього фінансового контролю в Україні лише частково враховує основні принципи систем державного внутрішнього фінансового контролю у країнах ЄС. Складовими зазначених систем у країнах ЄС є фінансове управління і контроль, внутрішній аудит та їх гармонізація на центральному рівні.

У сучасних моделях державного управління базовим елементом системи державного внутрішнього фінансового контролю є загальна відповідальність керівників органів державного сектору перед парламентом та громадськістю. Тому базовим елементом зазначеної системи в країнах ЄС є фінансове управління і контроль як функція керівників, відповідальних за діяльність конкретного органу.

Отже, в Україні, як і в окремих країнах Східної Європи, переважає централізована модель державного внутрішнього фінансового контролю з елементами децентралізованої – в частині здійснення попереднього контролю. Згідно з рекомендаціями Європейської Комісії, система державного внутрішнього фінансового контролю повинна однаково повно охоплювати контролем всі державні фінанси та фінанси ЄС. Однією з важливих ознак готовності країни – кандидата до вступу в ЄС є встановлення процедури відшкодування втрачених фінансів у цілому та на рівні окремих державних ЗВО.

Література:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 21 черв. 2001 р. № 2542-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2542-14/conv/page2> (дата звернення: 20.11.2022).
2. Откаленко О. М., Черниш Н. С. Елементи внутрішнього контролю у ВНЗ. *Науковий клуб SOPHUS*. 2015. URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_06_4_5_kam_podils/sekcija_section_3_2015_06_4_5/elementi_vnutrishnogo_kontrolju_u_vnz/99-1-0-1454 (дата звернення: 20.11.2022).
3. Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року : Розпорядження КМУ від 24 трав. 2005 р. № 158-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-%D1%80/conv> (дата звернення: 20.11.2022)

International scientific conference **«Information technologies
and management in higher education and sciences»**

Part 3

November 28, 2022
Fergana, the Republic of Uzbekistan

Izdevniecība «Baltija Publishing»
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058
E-mail: office@baltijapublishing.lv

Iespiests tipogrāfijā SIA «Izdevniecība «Baltija Publishing»
Parakstīts iespiešanai: 2022. 8. novembris
Tirāža 100 eks.